

UDK 06:796.41(497.4 Ljubljana)"18/19"

Arhivsko gradivo Ljubljanskega Sokola v Arhivu Republike Slovenije

DANIELA JURičIĆ ČARGO

mag., višja svetovalka – arhivistka, Arhiv Republike Slovenije, Zvezdarska 1, SI-1127 Ljubljana

IZVLEČEK

Obsežen arhivski fond Ljubljanskega Sokola, ki ga hrani Arhiv Republike Slovenije, vsebuje zanimivo arhivsko gradivo, ki priča o razvoju telesne kulture v Ljubljani in na Slovenskem v drugi polovici 19. in prvih štirih desetletjih 20. stoletja. Poleg raznovrstnega spisovnega gradiva (zapisniki občnih zborov, sej društvenih odborov in odsekov, poročila o delu, gradivo o delu društvenih odsekov, gradivo telovadnih akademij in tekmovanj in drugo zanimivo gradivo) fond vsebuje tudi zbirko 315 fotografij, načrtov društvenih poslopj ter zbirko sokolskih razglednic.

ABSTRACT

ARCHIVE MATERIAL OF THE LJUBLJANA SOKOL IN THE ARCHIVES OF THE REPUBLIC OF SLOVENIA

A vast archive fond of the Ljubljana Sokol, stored by the Archives of the Republic of Slovenia, contains interesting archive materials that describe the development of the physical culture in Ljubljana and Slovenia in the second half of the 19th century and in the first four decades of the 20th century. Besides various written records (minutes of annual conferences, minutes of meetings of sub-committees, achievement reports, records of the progress of different bodies, material from athletic academies and competitions etc) the fond also includes 315 photographs, building maps and several Sokol postcards.

Bogati arhivski fond Telovadnega društva Sokol v Ljubljani ali krajše Ljubljanskega Sokola je v dobri meri,¹ čeprav nedavno še neurejen, omogočil preučevanje zgodovine telesne kulture na Slovenskem,² saj je to najstarejše slovensko telovadno društvo postavilo temelje slovenski telovadni organizaciji, ki se je še posebej razvila v obdobju med obema svetovnima vojnama (1919-1941).

Občni zbor *Gimnastičnega društva Južni Sokol* je bil 1. oktobra 1863 v Ljubljani. Priprave za ustanovitev društva so trajale od julija 1862. Prvi osnutek pravil je avgusta 1862 pripravil ožji pripravljalni odbor. Deželna vlada je po dveh zavrnitvah 25. septembra 1863 društvena pravila potrdila. Na ustanovnem občnem zboru je bil za starosta izvoljen Etbin Henrik Costa. Prva skupina telovadcev je štela 60 moških. Društvo je na začetku svoje delo usmerjalo k zbujanju in po-

speševanju slovenske narodne zavesti in se po tem ni veliko razlikovalo od drugih takratnih slovenskih društev.³ Kot posebnost je gojilo telovadbo in zato je bila ustanovljena društvena telovadna šola; vodil jo je telovadni učitelj Štefan Mandić. Člani društva so na javnih nastopih kot najvidnejši simbol društva nosili slavnostni kroj, ki so ga sestavljale sivkastorjav suknič, imenovan surka, rdeča srajca ter hlače iz enakega blaga kot surka. V javnosti je z javno telovadbo Južni Sokol prvič nastopil 18. junija 1864.

Deželna vlada je zaradi neredov 3. avgusta 1867 društvo Južni Sokol razpustila, vendar je bilo že 27. aprila 1868 ustanovljeno novo, *Telovadno društvo Sokol v Ljubljani*. Društvo je nadaljevalo delo Južnega Sokola in ni spreminjalo metod ali vsebine dela, predvsem ne telovadbe, ki je bila nesistematična in nepriljučna. V prvih desetletjih je bilo delovanje društva usmerjeno k organizaciji izletov, spominskih večerov, udeležbam na taborih in političnih slavnostih, obletnicah in podobnih prireditvah.⁴ Svojo organizacijo je Ljubljanski Sokol širil z ustanovitvijo podružnic; te so pozneje postale samostojna sokolska društva.⁵

¹ Arhiv RS, AS 641, Ljubljanski Sokol 1862-1981. En fascikel gradiva Ljubljanskega Sokola hrani Zgodovinski arhiv Ljubljana.

² Na arhivsko gradivo Ljubljanskega Sokola se opira Drago Stepišnik v monografijah o zgodovini telesne kulture na Slovenskem ter v novejšem času tudi Tomaž Pavlin, ki je leta 2000 zagovarjal doktorsko disertacijo o razvoju sokolstva v Sloveniji. Prim: Stepišnik, Drago: Oris zgodovine telesne kulture na Slovenskem, DZS, Ljubljana 1968; isti: Telovadba na Slovenskem, DZS, Ljubljana 1974; Pavlin, Tomaž: Razvoj sokolstva v Sloveniji med leti 1929-1941, doktorska disertacija, Filozofska fakulteta, Oddelek za zgodovino, Ljubljana 2000.

³ D. Stepišnik: Telovadba, n.d., 1974, str. 21.

⁴ Do leta 1888 je imel Ljubljanski Sokol več kot 400 prireditev zabavnega značaja, nad 90 izletov ter številne interne prireditve. Prim: D. Stepišnik, Telovadba, n.d., 1974, str. 24.

⁵ Leta 1869 je bila ustanovljena postojnska podružnica, 1870 pa podružnici v Vipavi in Planini.

*II. slovenski vsesokolski zlet v Ljubljani 1904. Proste vaje članov
ARS, AS 641, Ljubljanski Sokol, šk. 59, p.e. 6407/6*

Konec 19. stoletja se je pod vplivom *dr. Viktorja Murnika* v društvu začelo preredno gibanje in v začetku 20. stoletja je društvo preraslo iz narodnobudiljskega čitalniškega v pravo telovadno društvo. Dr. Murnik se je naslonil na načela telovadnega gibanja na Češkem, ki ga je povezal Miroslav Tyrš v veliko idejno-moralno gibanje s pomočjo sistematično urejene telovadbe.⁶ Glavna dejavnost društva je postala organizirana, redna vadba pod vodstvom vaditeljskega zbora (ustanovljen 1896, pozneje poimenovan prednjaški zbor), v telovadbo so vključili ženske in podmladek (naraščaj). Posebno se je dr. Murnik posvečal sistematično organiziranemu izobraževanju telovadnega kadra, to pa je vplivalo na dvig kakovosti slovenske telovadbe ter razvoj slovenskega telovadnega izrazoslovja. Telovadba je na začetku potekala po raznih krajih po Ljubljani, saj društvo ni premoglo svojega telovadišča ali telovadne dvorane. Od leta 1874 do 1882 so člani društva telovadili v novi telovadnici realke v Vegovi ulici, ki je premogla opremo in garderobe. Leta 1888 je društvo začelo zbirati denar za zgradbo svojega sokolskega doma.⁷ Ko so možnosti za zidavo novega po-

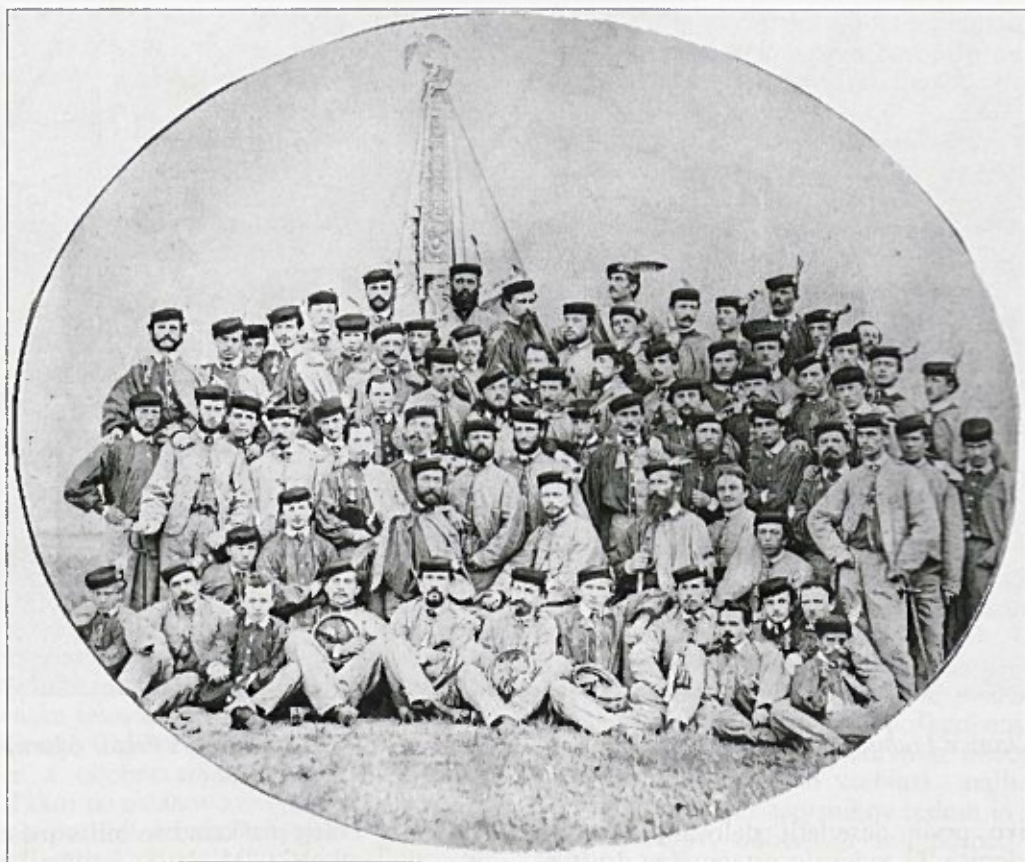
slojja zaradi pomanjkanja denarja propadle, je društvo skupaj z drugimi ljubljanskimi narodnimi društvi ves zbrani denar vložilo v graditev Narodnega doma. Telovadnico v Narodnem domu, ki jo je Ljubljanski Sokol uporabljal ves čas svojega obstoja, so odprli leta 1896, zanjo pa je društvo moralo plačevati najemnino. Poleg telovadnice je društvo imelo v najemu letno telovadišče v parku Tivoli.

Društvo je razvijalo vaje na orodju, telovadni mnogoboj, prirejalo javne telovadne nastope, zlete, uvajalo tekmovalno telovadbo in organiziralo tekmovanja na amaterski ravni. Leta 1907 se je slovensko sokolstvo včlanilo v Mednarodno telovadno zvezo in od tega leta nastopalo na mednarodnih telovadnih tekmah. Člani Ljubljanskega Sokola so se prvič udeležili mednarodnega telovadnega tekmovanja leta 1901 na vsesokolskem zletu v Pragi, do 1. svetovne vojne pa so se udeležili dveh vsesokolskih zletov v Pragi in treh mednarodnih tekm (vse pod vodstvom dr. Viktorja Murnika).

videval kuhinjo, skladiščne in kletne prostore, v pritličju telovadnico, v prvem nadstropju galerijo s prostori za čitalnico, v drugem nadstropju pa dve dvorani za Glasbeno matico in stanovanje za hišnika. ARS, AS 641, Ljubljanski Sokol, šk. 5, p.e. 613.

⁶ D. Stepišnik, *Telovadba*, n.d., 1974, str. 41.

⁷ Gradbeni predlog sokolskega doma iz leta 1888 je predvideval dvanadstropno stavbo velikosti 800 m². Načrt je v kleti pred-

*Skupinska fotografija članov Južnega Sokola, 1865
ARS, AS 641, Ljubljanski Sokol šk. 58, p.e. 6398/2*

Velik pomen v predstavljanju sokolskih idej so imeli zleti, ki so vključevali tudi telovadno tekmo najboljših med najboljšimi. Prvi vseslovenski sokolski zlet je Ljubljanski Sokol organiziral leta 1888 ob 25-letnici obstoja. Udeležilo se ga je 52 domačih in tujih sokolskih društev. Po 1. svetovni vojni je Ljubljanski Sokol med drugim organiziral I. jugoslovanski vsesokolski zlet leta 1922 ter V. jugoslovanski pokrajinski vsesokolski zlet v Ljubljani leta 1933.

Število članov društva je močno nihalo. Večje zmanjševanje števila članov je bilo opazno v 70-tih letih 19. stoletja. Leta 1871 je društvo štel 274 članov, leta 1875 pa le še 108. Društvo se je okrepilo po prerodni dobi, posebej pa v 30-tih letih 20. stoletja. Tako je leta 1936 štel že 1881 članov in članic.

Telovadno društvo Sokol v Ljubljani je prenehalo delovati ob okupaciji leta 1941; številni člani so se udeležili boja proti okupatorju. Delo društva je po 2. svetovni vojni nadaljevalo Telovadno društvo Partizan Ljubljana – Narodni dom.

Arhivsko gradivo Ljubljanskega Sokola je Arhivu RS leta 1958 izročila Zveza za telesno kulturo Slovenije. Takrat sta bila narejena su-

marni prevzemni seznam gradiva ter seznam pomembnejšega gradiva (za 130 dokumentov, fotografij, načrtov in letakov). Gradivo je bilo zloženo v kartonastih škatlah po letih nastanka, znotraj škatel pa je bilo neurejeno. Spisovne evidence niso ohranjene. Nekaj sklopov gradiva je bilo že pri nastanku izločenih iz ostalega gradiva ter urejenega po vsebini (to so sklopi gradiva nekaterih pomembnejših dogodkov, kot so bili vsesokolski zleti, popravila Narodnega doma v Ljubljani, gradivo nekaterih odsekov in članske zadeve, gradivo o delovanju dr. Viktorja Murnika). Pri urejanju gradiva je bil vodilo sistem urejevanja po letih nastanka gradiva (in znotraj posameznega leta po mesecih nastanka), pri tem pa so bile upoštevane tudi delovodniške oznake na gradivu, kolikor so bile ohranjene. Večina ohranjenega arhivskega gradiva Ljubljanskega Sokola se nanaša na obdobje delovanja društva v letih od 1863. do 1941. Nekaj gradiva se nanaša na TVD Partizan-Narodni dom, naslednika Ljubljanskega Sokola, ter na delovanje dr. Viktorja Murnika po letu 1945. Arhivsko gradivo Ljubljanskega Sokola obsega 61 škatel ali 7,3 tekočih metrov gradiva.

*Članice Ljubljanskega Sokola ob 50-letnici društva, 1913. Na sredini dr. Viktor Murnik
ARS, AS 641, Ljubljanski Sokol, šk. 58, p.e. 6404/1*

Gradivo prvih desetletij delovanja društva vsebuje dopise, ki zadevajo ustanovitev društva, pravila Južnega Sokola in Ljubljanskega Sokola (1867), poročila o delu in zapisnike občnih zborov, zapisnike sej odbora (po letu 1871), gradivo o izbiri sokolskega kroja, gradivo v zvezi z delom telovadnih učiteljev in pogoji za telovadbo ter najem telovadnice v realki v Vegovi ulici v Ljubljani, dopise o sodelovanju društva na telovadnih prireditvah, proslavah obletnic telovadnih in domoljubnih društev, sodelovanja na taborih, gradivo o organizaciji društvenih izletov, dobrodelnih prireditev, veselje, gradivo o proslavi 25-letnice društva leta 1888, o zbiranju prispevkov za graditev Narodnega doma.⁸ Iz tega časa je svojevrstna zanimivost gradivo o sokolskih maškaradah, ki so bile osrednji kulturni in zabavni dogodek v letu v Ljubljani. O priljubljenosti pričajo številna lično izdelana vabila, zapisniki pripravljalnega odbora in poročila o uspehih prireditev. Tako je na primer v tajniškem poročilu za leto 1901 zapisano, da je "maškarada 1901, imenovana velika stoletna maškarada na pustni torek 19. februarja v vsakem oziru nadkrilila vse svoje prednice. Blizu 1000 udeležencev se je gnetlo v krasno ozaljšani dvorani, 120 do 150 parov je plesalo četvorke, z jedno besedo vladalo je ves večer tako veselo življenje, kakršnega še ni bilo videti na sokolskih maš-

karadah".⁹ Poleg maškarad so bili v mestu dobro znani tudi sokolski "Miklavževi večeri" in druge prireditve. Ljubljanski Sokol je bil soustanovitelj in podpornik številnih kulturnih in narodnih društev in ustanov, uspešno je sodeloval s Glasbeno matico, Ljubljansko čitalnico, leta 1870 je postal ustanovni član Slovenske matice. Posebno pozornost je društvo namenjalo svojim umrlim članom. Pogrebov so se člani udeleževali v slavnostnih oblačilih, če je bilo potrebno pa so poskrbeli tudi za finančno pomoč družinam umrlih.

Priložnost za druženje in prikaz pridobljenih telovadnih veščin ter propagando sokolske ideje so predstavljali vsakoletni izleti v okolico Ljubljane ali v bolj oddaljene kraje. Ljubljanskemu Sokolu so se na takšnih izletih včasih pridružili tudi člani drugih društev: pevskih, glasbenih, telovadnih. Številne izlete jim je deželna vlada prepovedala, zato so svoje delovanje usmerili k obiskovanju taborov. Leta 1893 se je Ljubljanski Sokol namenil na Koroško, v Podravje. V razlagi namena izleta je med drugim zapisana želja po krepitvi narodne zavesti na drugi strani Karavank, "ki so samo meje po kraju, a ne po krvi."¹⁰ Zaradi nemirov ob napovedanem izletu je koroška deželna vlada izlet prepovedala.¹¹

⁸ Za društveno poslopje Ljubljanskega Sokola je denar med drugimi daroval tudi djakovski škof Josip Juraj Strossmayer. ARS, AS 641, Ljubljanski Sokol, šk. 6, p.e. 630.

⁹ ARS, AS 641, Ljubljanski Sokol, šk. 10, p.e. 1187.

¹⁰ ARS, AS 641, Ljubljanski Sokol, šk. 7, p.e. 754.

¹¹ O tem pričča ohranjena korespondenca med Antonom Gabrom iz Beljaka in takratnim starostom Ljubljanskega Sokola Ivanom Hribarjem. Prav tam.

Ohranjenega je malo arhivskega gradiva iz časa reorganizacije društva. Med drugim je ohranjeno vabilo na ustanovno sejo vaditeljskega zbora¹² ter nekaj zapisnikov sej društvenega odbora. Reorganizacija društva je tesno povezana z načelnikom društva dr. Viktorjem Murnikom.¹³ Nekaj arhivskega gradiva o njegovem delu je bilo izločenega in zloženega v posebno škatlo. Ohranjeno gradivo, ki zajema obdobje od leta 1904 do leta 1977, je raznovrstno in vsebuje poročila Murnika kot društvenega načelnika, rokopise in tipkopise Murnikovih člankov, predavanj, govorov, predlogov v zvezi s sokolsko organizacijo. Posebej so zanimivi Murnikovi rokopisi o telovadnih vajah. V tem sklopu je opisano tudi gradivo, ki je nastalo po smrti dr. Viktorja Murnika in se nanaša na njegovo življenje in delo: spominske proslave, odkritje spominske sobe v Narodnem domu, ocenitev strokovnih knjig dr. Viktorja Murnika.

Od leta 1893, ko je bil ustanovljen ženski telovadni odsek in so se z organizirano telovadbo začele ukvarjati tudi ženske, se je v fondu začelo pojavljati tudi gradivo, ki nas seznanja z razvojem ženske telovadbe v Ljubljanskem Sokolu. Pobudo Franje Tavčar za ustanovitev ženskega odseka je z odobravanjem podprl dr. Viktor Murnik. Takoj po ustanovitvi ženskega odseka je dr. Murnik prevzel žensko telovadbo ter hkrati organiziral vaditeljski tečaj za izobrazbo posebnega ženskega vaditeljskega zbora, tako da je že leta 1898 začel sam voditi žensko telovadbo. Ženska telovadba je postala stalna, število telovadk je v letu 1898 naraslo na 35; žensko telovadbo so vodile vaditeljice Josipina Kajzelj, Mila Vdovič in druge. Ženske so telovadile v dveh oddelkih: kot članice in gojenke. Telovadile so po dve telovadni uri na teden. Vaditeljski zbor je telovadil enkrat na teden.¹⁴ Leta 1901 je bilo ustanovljeno *Žensko telovadno društvo*, ki je delovalo tudi ob podpori Ljubljanskega Sokola in telovadilo v Narodnem domu. Iz poročila o občnem zboru Ženskega telovadnega društva v letu 1906¹⁵ lahko izvemo, da so se članice v letu 1905 udeležile javne telovadbe, sokolske maškade ter sokolskih izletov. Društvo je ustanovilo borilni odsek. Imel je dve borilni uri tedensko, ki jih je obiskovalo 10 rednih članic. 1. aprila 1906 je borilni odsek prvič javno nastopil, vendar njegov nastop v časopisju ni bil lepo sprejet in občni zbor je zaključil, da "za tukajšnje razmere

se je storil ta korak pač 50 let prekmalu, sicer bi se v nobenem slovenskem časopisu ne bilo pisalo, da je nastop borilk "izzivajoč", "smešno kavalirski."¹⁶

Po ustanovitvi Slovenske sokolske zveze (SSZ) leta 1905 se je v delo aktivno vključil tudi Ljubljanski Sokol, zato je med gradivom Ljubljanskega Sokola ohranjeno tudi gradivo o tej organizaciji: vabila na seje in občne zборе, tekmovalni red SSZ, poslanice, vabila na vaditeljske tečaje in podobno.

Med 1. svetovno vojno so avstrijske oblasti delovanje društva ustavile. Letno telovadišče društva so zasedli vojaki, telovadnico v Narodnem domu pa uprava Narodnega doma. Društveno življenje se je ponovno razvilo po letu 1919. Po ustanovitvi Sokolske zveze SHS leta 1919 (kasneje Jugoslovanska sokolska zveza, od leta 1929 pa Zveza sokolov kraljevine Jugoslavije) je tudi Ljubljanski Sokol postal njen član. Dejavnost društva se je razmahnila, ustanovili so agitacijski odsek, gospodarski odsek, kulturno-prosvetni odsek, tiskovni sklad. Svoje člane je društvo zavarovalo za morebitne poškodbe. Po letu 1923 so bili ustanovljeni poškodbeni skladi.

Ohranjeno arhivsko gradivo iz obdobja med svetovnima vojnama je vsebinsko najbogatejše, saj vsebuje večino zapisnikov rednih in izrednih občnih zborov, odborovih sej, poročil o delu, društvenih pravil in pravilnikov, poročil o delu odsekov, poročil o telovadnih nastopih in akademijah ter drugih društvenih prireditvah, tekmovalnih, članske zadeve, statistične preglede. Vodstvo društva je aktivno sodelovalo v jugoslovanski sokolski zvezi, zato fond vsebuje tudi nekaj tovrstnega zanimivega gradiva.

Fond Ljubljanskega Sokola vsebuje številno gradivo o velikih manifestacijah sokolske ideje, t.i. zletih. Ti so bili lokalni, regionalni ali mednarodni. Med drugim najdemo gradivo o II. vsesokolskem zletu v Ljubljani leta 1904, I. jugoslovanskem vsesokolskem zletu v Ljubljani leta 1922, IX. vsesokolskem zletu v Pragi leta 1932, I. pokrajinskem zletu Sokolov kraljevine Jugoslavije (SKJ) v Ljubljani ob proslavi 70-letnice Ljubljanskega Sokola leta 1933, IV. pokrajinskem zletu SKJ v Subotici leta 1936, pripravah na jubilejni zlet ob 75-letnici Ljubljanskega Sokola leta 1939¹⁷ ter gradivo o številnih sokolskih izletih, kot je bil na primer propagandni izlet v Čabar in Gerovo leta 1932 z javnim nastopom članov Ljubljanskega Sokola.

Iz gradiva je vidno sodelovanje Ljubljanskega Sokola z drugimi sokolskimi društvi v Ljubljani in okolici ter drugod po Sloveniji, na Hrvaškem in v Srbiji, na Češkem, Slovaškem in Poljskem. Posebno plodno je bilo sodelovanje z Ljubljansko sokolsko župo.

¹² ARS, AS 641, Ljubljanski Sokol, šk. 13, p.e. 1454.

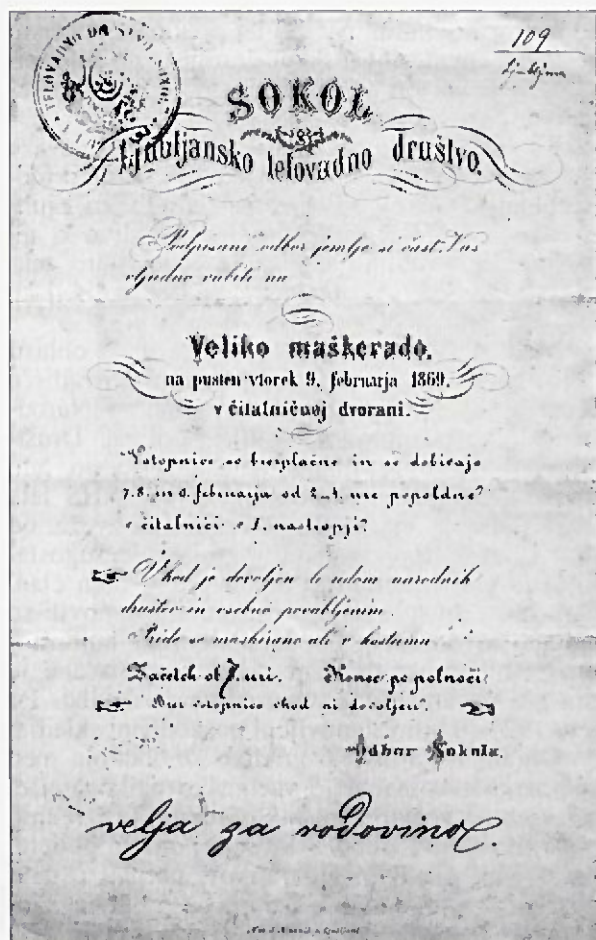
¹³ Več o delu Viktorja Murnika v Ljubljanskem Sokolu glej: Trček, Slavko: Zapis o dr. Viktorju Murniku, Ljubljana, Partizan-Narodni dom, 1976. Vazzaz, Jelica: Dr. Viktor Murnik-Ata, Ljubljana, Olimpijski komite Slovenije, 1997.

¹⁴ Prav tam.

¹⁵ Časopisno poročilo o občnem zboru Ženskega telovadnega društva v Ljubljani. ARS, AS 641, Ljubljanski Sokol, šk. 13, p.e. 1520.

¹⁶ Prav tam.

¹⁷ Zaradi pomanjkanja finančnih sredstev je bil zlet odpovedan.

Vabilo na sokolsko maskarado, 9. februar 1869
ARS, AS 641, Ljubljanski Sokol, šk. 2, p.e. 88

Naj omenimo še iz kronološkega dela fonda izloženo gradivo o društvu *Narodni dom v Ljubljani* 1885-1947 (pravila društva, sezname deležnikov, najemnine, sanacija in popravila Narodnega doma, pogoji za uporabo prostorov v Narodnem domu in lastništvo nad Narodnim domom), gradivo *jezdnega odseka* (1935-36) ter zanimivo gradivo o *lutkarstvu* v Ljubljanskem Sokolu in slovenski sokolski organizaciji 1918-1948 (poslovnik in pravilnik lutkarskega odseka 1932, pravila za lutkarska tekmovanja, gradivo Jugoslovanske lutkarske zveze s sedežem v Ljubljani, gradivo s kongresa mednarodne lutkarske zveze UNIMA v Ljubljani 1933, gradivo o lutkarskih tečajih, besedila lutkovnih iger, časopisi in časopisni izrezki o lutkarstvu, gradivo o delovanju Vekoslava Kovača).

Fond Ljubljanskega Sokola poleg spisovnega gradiva vsebuje *fotografsko zbirko*, ki obsega 315 fotografij iz obdobja od leta 1883 do leta 1973, zbirko načrtov (*Narodni dom v Ljubljani*, letno telovadišče, telovadišča za javne nastope), zbirko 55 slovenskih sokolskih razglednic, zbirko vabil na različne zabavne prireditve, koncerte, javne telovadne nastope in veselice, nekaj pla-

katov in olje na platnu. Zaradi boljših razmer za hranjenje je bilo iz fonda Ljubljanskega Sokola izločenih 48 plakatov in letakov; uvrščeni so bili v Zbirko plakatov, letakov in koledarjev.¹⁸ Gradivo se vsebinsko nanaša na delovanje društva (vabila za sokolske večere, plese v maskah, Miklavževe večere, vabila za javne telovadne nastope in telovadne akademije, društvene izlete, vsesokolske zlete, zlete ljubljanske župe, sokolske tabore) ter na nekatere druge vsebine, povezane z delovanjem Ljubljanskega Sokola (Deželno gledališče v Ljubljani, narodne slovesnosti, nastop ljubljanskih lutkovnih odrov, proslave drugih sokolskih društev).

Fotografska zbirka je razdeljena v vsebinske sklope po letih nastanka gradiva: fotografije sokolskih telovadnic, skupinske fotografije članov in članic Ljubljanskega Sokola in drugih sokolskih društev, portreti članov Ljubljanskega Sokola, fotografije prireditev, izletov, shodov, zletov, fotografije telovadcev na telovadnih orodjih in fotografije skupinskih nastopov članov Ljubljanskega Sokola, fotografije članov jezdnega, lutkovnega in ženskega odseka Ljubljanskega Sokola ter tamburaškega zbora, fotografije zveznih in mednarodnih tekem, fotografije sokolskih razstav, fotografije članov Jugoslovanske sokolske zveze, fotografije TVD Partizan-Narodni dom in druge, vsebinsko različne fotografije.

Arhivski fond Ljubljanskega Sokola predstavlja poleg gradiva neprecenljive vrednosti o razvoju slovenske telovadbe bogato zakladnico podatkov o dogajanju v slovenskem družbenem, političnem in javnem življenju v drugi polovici 19. in prvih štirih desetletjih 20. stoletja. Ureditve fonda po letih nastanka gradiva omogoča spremljanje razvoja društvenega življenja in sprememb, ki so jih na prelomu iz 19. v 20. stoletje povzročila prizadevanja dr. Viktorja Murnika, da bi se Ljubljanski Sokol z modernim pristopom do telovadbe preoblikoval v pravo telovadno društvo. Pri tem preobratu je pomembno vlogo odigralo strokovno in siceršnje sodelovanje društva s češkimi sokolskimi društvi ter njihova materialna, strokovna in moralna podpora. Na podoben način lahko spremljamo razvoj slovenskega in jugoslovanskega sokolskega gibanja po koncu 1. svetovne vojne ter prizadevanja in pomen članstva in vodstva Ljubljanskega Sokola pri tem.

¹⁸ AS 1194, Zbirka plakatov, letakov in koledarjev. Gradivo je v okviru te zbirke posebej popisano.